

10. Stratehiia rozvytku Donetskoi oblasti na period do 2027 roku, zatverdzhena Rozporiadzhenniam holovy oblderzhadministratsii, kerivnyka oblasnoi viiskovotsyvilnoi administratsii 17.02.2020 № 147/5-20. URL: <https://dn.gov.ua/storage/app/sites/1/strategy/strategiy2027/2020/20.03.2020/Strategy-2027.pdf> [in Ukrainian].

11. Hlibko, S. (2019). Legal issues of the formation and functioning of the national innovation system in Ukraine. *Acta Innovations* [in English].

12. Hlibko S. V., Podrez-Riapolova I. V. (2019). Formuvannia rehionalnoi innovatsiinoi systemy v suchasnykh umovakh. *Suchasni problemy rozvytku prava ta ekonomiky v innovatsiinomu suspilstvi: materialy internet-konferentsii - Modern problems of development of law and economy in the innovative society: materials of the Internet conference*, Kharkiv, 36-39 [in Ukrainian].

Гомон Марина Володимирівна

*молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0002-1075-408X*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Наукова робота присвячена аналізу венчурного фінансування в країнах світу та Україні. Обґрунтована необхідність державного стимулювання венчурного бізнесу.

Ключові слова: венчурне фінансування, венчурний бізнес, інноваційні підприємства, інноваційні проекти.

Homon Maryna

*Junior Researcher of the Research Institute of Providing Legal
Framework for the Innovate Development of NALS of Ukraine*

PROSPECTS OF VENTURE FINANCING DEVELOPMENT IN UKRAINE

The scientific work is devoted to the analysis of venture financing in the countries of the world and Ukraine. The necessity of state stimulation of venture business is substantiated.

Keywords: venture financing, venture business, innovative enterprises, innovative projects.

Інноваційний розвиток потребує залучення значних ресурсів, особливо для малих та середніх підприємств, які, маючи інноваційні ідеї, у своїй більшості не спроможні її реалізовувати. Важливим питанням розвитку інноваційної діяльності підприємств є визначення джерел фінансування інноваційних проектів. Далеко не всі вітчизняні підприємства мають можливість здійснювати впровадження інновацій у достатньому розмірі за власні кошти. Обсяг фінансування за рахунок бюджетних коштів держави також є обмеженим, а підтримка від іноземних інвесторів та міжнародні гранти зараз надходять у недостатній кількості [1].

У світовій практиці державного регулювання інновацій одним із видів джерел фінансування інноваційних проектів є венчурне фінансування, що здійснюється для довгострокових проектів з високим рівнем ризику за рахунок коштів великих міжнародних фінансових структур, фондів та приватних інвесторів [2]. Варто зазначити, що венчурне інвестування, яке успішно виконує функцію підтримки малих інноваційних компаній у країнах з розвинутою економікою.

Венчурний бізнес – це вид бізнесу характерний для комерціалізації результатів наукових досліджень у наукомістких високотехнологічних галузях, де отримання ефекту не гарантовано та ступінь ризику є доволі високим. Венчурний бізнес має низку переваг перед іншими формами інноваційного підприємництва: високу гнучкість, динамізм тощо [3, 4].

Венчурна діяльність сприяє не тільки підвищенню науково-технічного рівня виробництва, а має позитивний вплив на динамічність усього господарського комплексу. Венчурні фірми є генераторами нових ідей, на основі яких відбувається великі науково-технічні прориви. Ці ідеї та відповідні інновації тягнуть за собою модернізацію і структурну перебудову всієї економіки [4].

Світова практика показує, що найбільш ефективно, як правило, завдання фінансування інноваційної діяльності вирішують венчурні організації.

Так у США безліч венчурних організацій фінансують інноваційні проекти, які зазнали світового успіху. Такі проекти, як Microsoft, Google, та Apple на початкових етапах були профінансовані саме венчурними організаціями.

Венчурне фінансування у розвинених країнах – потужний важіль розвитку інноваційних проектів. У Фінляндії найважливіший внесок у створення ефективної моделі інноваційної економіки внесла зусилля організація Tekes (Національне технологічне агентство), що фінансує прикладні дослідження і розробки всіх успішних фінських хайтек-компаній (включаючи компанію Nokia).

Досвід Європи засвідчує, що участь держава гарантує більш сприятливі умови ведення бізнесу для отримувачів венчурного капіталу. Так, фонд VaekstFonden, що фінансується урядом Данії, не вимагає відшкодування наданих їм кредитів у випадку провалу інноваційних проектів малого бізнесу, розрахованих на створення нових технологій.

Діюча в Нідерландах схема Technical Development Credits передбачає надання малому бізнесу позик, що також можуть не повертатися у випадку технічної чи комерційної невдачі.

Шведський інвестиційний фонд ALMI Foretagspartner AB, основним акціонером якого є уряд, звільняє фірми, що одержали на 6-10 років кредити з метою забезпечення стартового капіталу, від сплати відсотків у перші два роки і виплати самого боргу по позиці протягом перших чотирьох років.

В Україні діють такі фонди, як «Україна», «BlackSeaFund», «WesternNISEnterpriseFund». Їх фінансування здійснюється за рахунок коштів Європейського банку реконструкції та розвитку, а також уряду США. Разом із цим, відсутні вітчизняні банки та фонди, які фінансують інноваційні підприємства. Це пов'язано з тим, що українські бізнесмени не мають необхідних для цього коштів. З іншого – ризиковий бізнес передбачає наявність ефективного законодавства, а в Україні відсутні законодавчо закріплені можливості венчурного фінансування [5]

В Україні в цілому створена відповідна нормативно-правова база, що визначає правовий статус суб'єктів інноваційної системи, і яка дозволяє їм функціонувати в межах рамкового законодавства. Водночас ефективність такого функціонування не є високою, чому сприяють недосконалі правові механізми та неузгодженість між актами законодавства різних галузей. Крім того, допоки в Україні відсутній або є недостатнім відповідний правовий інструментарій, який би сприяв розвитку венчурних фондів [6]. Венчурні фонди не виконують тих функцій, які притаманні для них у міжнародній практиці. Для повноцінного функціонування в Україні венчурних фондів необхідно запровадити такі організаційно-правові заходи:

створити систему відповідних гарантій як з боку держави, так і з боку органів місцевої влади та запровадити заохочувальні механізми податкових пільг, які нині чітко не прописані у Податковому кодексі України;

створити економіко-правові та організаційно-правові умови залучення до інвестування пенсійних фондів, страхових компаній;

доцільно створити Українську асоціацію біржових дилерів із системою автоматичного котирування, що дозволить укладати угоди через систему телекомунікації по всій території країни;

створити дієвий механізм стимулювання венчурного інвестування коштами місцевих бюджетів із перспективою організації мережі регіональних венчурних фондів, які надавали б новим компаніям не тільки фінансову допомогу, але й здійснювали би висококваліфіковане всебічне кураторство їхньої діяльності;

створити механізм надання державних гарантій під інвестиції венчурними фондами малого бізнесу в малі технологічні фірми тощо [6].

Таким чином, венчурний капітал може бути дуже корисним та допомагати малим та середнім інноваційним підприємствам у реалізації проектів. Світова практика показує, що найбільш ефективно завдання фінансування інноваційної діяльності вирішують венчурні організації. Залучення венчурного фінансування є особливо актуальним для малих і середніх підприємств, а також підприємств на початку своєї діяльності, оскільки це найефективніший засіб подолання

недостатності фінансових ресурсів. В Україні відсутні законодавчо закріплені норми щодо венчурного фінансування. Для повноцінного функціонування в Україні венчурних фондів необхідно запровадити низку організаційно-правових заходів, в тому числі - запровадити заохочувальні механізми у вигляді надання податкових пільг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Яковлев А. І. Аналіз стану інноваційної діяльності в Україні та шляхи його поліпшення. *Наука та наукознавство*. 2018. № 2 (100). С. 29–44.
2. Гусятинський М. В. Про державне регулювання розвитку інноваційної діяльності в Україні. *Економіка АПК*. 2012. № 9. С. 89–94.
3. Кристенсен К. М. Решение проблемы инноваций в бизнесе. Как создать растущий бизнес и успешно поддерживать его рост. Москва: Альпина Бизнес Букс, 2004. 290 с.
4. Шипуліна Ю. С. Сучасні особливості розвитку венчурного інвестування на промислових підприємствах. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 5 (21). С. 221–214.
5. Ястремська О. М. Технологічне оновлення суб'єктів господарювання на основі інноваційного розвитку. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2014. № 1 (25). С. 4–14.
6. Інноваційна політика: Європейський досвід та рекомендації для України. Проект ЄС «Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні». Київ: Фенікс, 2011. 214 с.

REFERENCES

1. Yakovlev A. I. (2018). Analiz stanu innovatsiinoi diialnosti v Ukraini ta shliakhy yoho polipshennia. *Nauka ta naukoznavstvo - Science and science, 2 (100), 29–44* [in Ukrainian].
2. Husiatynskyi M. V. (2012). Pro derzhavne rehuliuвання rozvytku innovatsiinoi diialnosti v Ukraini. *Ekonomika APK - Economics of agro-industrial complex, 9, 89–94* [in Ukrainian].
3. Kristensen K. M. (2004). Resheniye problemy innovatsiy v biznese. Kak sozdat rastushchiy biznes i uspeshno podderzhivat ego rost. Moskva: Alpina Biznes Buks [in Russian].
4. Shypulina Yu. S. (2015). Suchasni osoblyvosti rozvytku venchurnoho investuvannia na promyslovykh pidpriemstvakh. *Ekonomika: realii chasu - Economics: the realities of time, 5 (21), 221–214* [in Ukrainian].

5. Yastremska O. M. (2014). Tekhnolohichne onovlennia subiektiv hospodariuvannia na osnovi innovatsiinoho rozvytku. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii ta praktyky - Economics and management of machine-building enterprises: problems of theory and practice, 1 (25), 4–14* [in Ukrainian].

6. Innovatsiina polityka: Yevropeyskyi dosvid ta rekomendatsii dlia Ukrainy. Proekt YeS «Vdoskonalennia stratehii, polityky ta rehuliuвання innovatsii v Ukraini». (2011). Kyiv: Feniks [in Ukrainian].

Гречко Ольга Олександрівна

*кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України*

**ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО
ЯК ЗАСІБ СТИМУЛЮВАННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ**

У роботі висвітленні засади функціонування державно-приватного партнерства в Україні, переваги його реалізації. Розглядається досвід зарубіжних країн щодо використання програм державно-приватного партнерства як засобу стимулювання інновацій.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, стимулювання, інноваційний розвиток.

Hrechko Olha

PhD, Junior Researcher of the Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovate Development of NALS of Ukraine

**PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A MEANS
OF STIMULATING INNOVATIVE DEVELOPMENT**

The work highlights the principles of public-private partnership in Ukraine, the benefits of its implementation. The experience of foreign countries in using